2014 m. vasario 4 d., antradienis

P7_TA(2014)0063

Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos taikymas

2014 m. vasario 4 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Direktyvos 2005/29/EB dėl nesąžiningos komercinės veiklos taikymo (2013/2116(INI))

(2017/C 093/05)

Europos Parlamentas,

— atsižvelgdamas į 2005 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2005/29/EB dėl nesąžiningos įmonių komercinės veiklos vartotojų atžvilgiu vidaus rinkoje (Nesąžiningos komercinės veiklos direktyva) ([1]),

— atsižvelgdamas į Komisijos ataskaitą Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui „Pirmoji Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos taikymo ataskaita“ (COM(2013)0139),

— atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui dėl Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos taikymo (COM(2013)0138),

— atsižvelgdamas į 2004 m. spalio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2006/2004 dėl nacionalinių institucijų, atsakingų už vartotojų apsaugos teisės aktų vykdymą, bendradarbiavimo (Reglamentas dėl bendradarbiavimo vartotojų apsaugos srityje) ([2]),

— atsižvelgdamas į 1998 m. gegužės 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 98/27/EB dėl draudimų ginant vartotojų interesus ([3]),

— atsižvelgdamas į savo 2009 m. sausio 13 d. rezoliuciją dėl Direktyvos 2005/29/EB dėl nesąžiningos įmonių komercinės veiklos vartotojų atžvilgiu vidaus rinkoje ir Direktyvos 2006/114/EB dėl klaidinančios ir lyginamosios reklamos perkėlimo, įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo ([4]),

— atsižvelgdamas į savo 2010 m. gruodžio 15 d. rezoliuciją dėl reklamos poveikio vartotojų elgsenai ([5]) ir į 2011 m. kovo 30 d. priimtą vėlesnį Komisijos atsakymą,

— atsižvelgdamas į Europos Parlamento Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komiteto užsakymu atliktą tyrimą „Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos (2005/29/EB) ir Direktyvos dėl klaidinančios ir lyginamosios reklamos (2006/114/EB) perkėlimas ir taikymas“ ([6]),

— atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 48 straipsnį,

— atsižvelgdamas į Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komiteto pranešimą ir Teisės reikalų komiteto nuomonę (A7-0474/2013),

A. kadangi vartojimas yra vienas iš pagrindinių Europos Sąjungos augimo variklių, todėl vartotojai turi didžiausią įtaką ES ekonomikai;

B. kadangi vartotojų ir jų teisių apsauga yra viena pagrindinių ES vertybių;

C. kadangi Direktyva 2005/29/EB dėl nesąžiningos komercinės veiklos, kuria reglamentuojama klaidinanti reklama ir kita nesąžininga komercinė veikla įmonėms ir vartotojams sudarant sandorius, yra pagrindinė Sąjungos teisinė priemonė;

([1]) OL L 149, 2005 6 11, p. 22.
([2]) OL L 364, 2004 12 9, p. 1.
([3]) OL L 166, 1998 6 11, p. 51.
([4]) OL C 46 E, 2010 2 24, p. 26.
([5]) OL C 169 E, 2012 6 15, p. 58.
([6]) IP/A/IMCO/NT/2008-16.

2014 m. vasario 4 d., antradienis

D. kadangi taikant Direktyvos vidaus rinkos nuostatas siekiama visoje Europos Sąjungoje užtikrinti aukštą vartotojų apsaugos lygį ir sustiprinti jų pasitikėjimą bendrąja rinka, įmonėms tuo pat metu garantuojant didelį teisinį tikrumą ir mažinant tarpvalstybinės prekybos kliūtis;

E. kadangi taikant Direktyvą 2005/29/EB išryškėjo dideli skirtumai valstybėse narėse;

F. kadangi laikinos nukrypti leidžiančios nuostatos, kuriomis vadovaudamosi valstybės narės toliau taikydavo už pačią direktyvą labiau ribojančias ar griežtesnes nacionalinės teisės nuostatas ir kitų ES teisės aktų nuostatas dėl minimalaus suderinimo, neteko galios 2013 m. birželio 12 d.;

G. kadangi to pageidaujančios valstybės narės gali išplėsti direktyvos taikymo sritį, į ją įtraukdamos įmonių tarpusavio santykius, ir kadangi iki šiol tą padarė tik keturios valstybės narės;

H. kadangi Komisija paskelbė, jog netrukus ji siūlys persvarstyti įmonių tarpusavio santykiams reglamentuoti skirtą Direktyvą 2006/114/EB dėl klaidinančios ir lyginamosios reklamos;

I. kadangi dėl skaitmeninės ekonomikos ir technologinių prietaikų plėtros iš esmės pasikeitė pirkimo būdai ir įmonių prekių bei paslaugų reklamos ir pardavimo būdai;

J. kadangi kai kurios įmonės, ypač smulkesnės, taip pat daugelis vartotojų dar nepakankamai žino, kokias teises vartotojai turi Europoje;

K. kadangi reikia stiprinti vartotojų asociacijų vaidmenį ir suteikti joms galimybes stiprinti savo pajėgumus;

1. pabrėžia šia direktyva įgyvendinamo teisės akto veiksmingumą ir jo svarbą didinant vartotojų ir prekybininkų pasitikėjimą vidaus rinkoje sudaromais sandoriais, ypač tarpvalstybiniais sandoriais, įmonėms užtikrinant didesnį teisinį tikrumą, taip pat pabrėžia tai, kad ši direktyva stiprina vartotojų apsaugą Europoje; primena, kad nesuderintai įgyvendinant šią direktyvą būtų mažinamas jos veiksmingumas;

2. apgailestauja, kad nepaisant Direktyvos 2006/114/EB, kuria siekiama kovoti su klaidinančia reklama įmonių tarpusavio santykių srityje, nuostatų, vis dar vykdoma tam tikra veikla, visų pirma su įmonių žinynais susijęs sukčiavimas; atkreipia dėmesį į Komisijos ketinimą netrukus pasiūlyti iš dalies keisti įmonių tarpusavio santykius reglamentuojančią Direktyvą 2006/114/EB, kad būtų galima veiksmingiau kovoti su tokia veikla; atsižvelgdamas į tai, siūlo Komisijai apsvarstyti, kokių privalumų Direktyvai 2006/114/EB suteiktų tikslinis komercinės veiklos, kuri visomis aplinkybėmis įmonių tarpusavio santykių srityje būtų laikoma nesąžininga, „juodasis sąrašas“, panašiai kaip Direktyvos 2005/29/EB atveju sudarytas sąrašas; vis dėlto nemano, kad šiuo metu būtų tikslinga išplėsti įmonių ir vartotojų santykius reglamentuojančios Direktyvos 2005/29/EB taikymo sritį, į ją įtraukiant ir nesąžiningą įmonių komercinę veiklą;

3. prašo Komisijos patikslinti direktyvų 2005/29/EB ir 2006/114/EB tarpusavio ryšį siekiant užtikrinti tinkamą visų ekonominės veiklos vykdytojų apsaugą Sąjungoje, ypač vartotojų ir MVĮ, kad jie būtų apsaugoti nuo sukčiavimo ar nesąžiningos veiklos, ir taip sustiprinti pasitikėjimą bendrąja rinka;

4. mano, kad nukrypti leidžiančios nuostatos, numatytos nekilnojamojo turto ir finansinių paslaugų sektoriams, yra pagrįstos, todėl reikėtų jas išsaugoti;

5. mano, kad šiame etape netikslinga papildyti I priede pateikto juodojo sąrašo; vis dėlto ragina Komisiją sudaryti nesąžiningos veiklos rūšių, kurias, vadovaudamosi bendraisiais direktyvos principais įvardijo nacionalinės valdžios institucijos, sąrašą, siekiant įvertinti, ar būtų patartina jį papildyti ateityje;

6. pažymi, kad tam tikrais vartotojų ir įmonių veiklos atvejais vartotojai gali nukentėti dėl nesąžiningos komercinės veiklos, pvz., parduodami produktą prekybininkui; ragina Komisiją išnagrinėti tokias problemas ir, jei tikslinga, išsiaiškinti, kokias tikslines ir praktines priemones būtų galima taikyti padėčiai ištaisyti; šios priemonės, be kita ko, galėtų apimti lankstesnį Direktyvos 2005/29/EB dėl nesąžiningos komercinės veiklos nuostatų interpretavimą ir galėtų būti išaiškintos Komisijos gairėse dėl šios direktyvos taikymo;

7. primena, kad nuo 2013 m. birželio 12 d. valstybės narės nebegali toliau vadovautis iki šiol galiojusiomis laikinomis nukrypti leidžiančiomis nuostatomis; todėl ragina valstybes nares kuo skubiau suderinti savo teisės aktus su direktyvos tekstu; tuo pat metu ragina Komisiją atlikti tyrimą, kaip valstybės narės perkėlė direktyvą, ypač jos nuostatas dėl į I priedą neįtrauktų nacionalinių draudimų, ir per dvejus metus pateikti Parlamentui ir Tarybai naują išsamią direktyvos taikymo ataskaitą, kurioje visų pirma būtų pateikta tolesnio Bendrijos teisės aktų, susijusių su vartotojų apsauga, derinimo ir paprastinimo aprėpties analizė ir pasiūlymai dėl priemonių, kurių būtina imtis Bendrijos lygmeniu siekiant užtikrinti, kad būtų išlaikyta aukšto lygio vartotojų apsauga;

8. dar kartą tvirtina, kad svarbu ir būtina, jog valstybės narės visapusiškai ir vienodai taikytų bei tinkamai įgyvendintų direktyvą, kad įmonės, kurios vykdo veiklą tarpvalstybiniu mastu, nepatirtų teisinio ir veiklos netikrumo; susirūpinęs atkreipia dėmesį į tai, kad 2011–2012 m. Komisijai dėl neteisingo direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę keleto valstybių narių atžvilgiu teko pasinaudoti konsultavimosi sistema „EU Pilot“; ragina valstybes nares remti įgyvendinimą nacionaliniu lygmeniu visomis turimomis priemonėmis, visų pirma skiriant pakankamai išteklių; pabrėžia, kad labai svarbu sustiprinti už šios direktyvos įgyvendinimą atsakingų nacionalinių institucijų bendradarbiavimą, taip pat svarbu užtikrinti struktūrinį dialogą tarp valstybinių institucijų ir kitų suinteresuotųjų subjektų, visų pirma vartotojų asociacijų;

9. pažymi, kad nuo to laiko, kai 2007 m. pasibaigė direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę terminas, pasitaikė daugybė atvejų, kai valstybės narės neteisingai įgyvendina ar taiko pagrindines nuostatas, ypač dėl uždraustos, klaidinančios ir agresyvios komercinės veiklos juodojo sąrašo; todėl ragina Komisiją toliau atidžiai stebėti, kaip taikoma direktyva, ir prireikus patraukti atsakomybėn direktyvą pažeidusias, jos neįgyvendinusias ar neteisingai ją taikančias valstybes nares, vadovaujantis Sutartimi dėl Europos Sąjungos veikimo; ypač ragina Komisiją skubiai spręsti neišspręstas problemas, susijusias su 2011 m. pradėtomis konsultacijomis, t. y. arba užbaigti pažeidimų nagrinėjimo procedūras, arba jas perduoti Teisingumo Teismui;

10. pritaria Komisijos siekiui sudaryti rodiklių, pagal kuriuos būtų galima vertinti direktyvos įgyvendinimo valstybėse narėse priemonės veiksmingumą, sąrašą;

11. palankiai vertina tai, kad po direktyvos perkėlimo į valstybių narių teisę padidėjo tarpvalstybinė prekyba; vis dėlto primena, kad būtinas glaudesnis Komisijos ir nacionalinės valdžios institucijų bendradarbiavimas ir derinimas, kad būtų skatinama derinti taikomą praktiką įgyvendinant direktyvą ir greitai bei veiksmingai reaguoti; nurodo, kad ypatingą dėmesį reikėtų skirti tarptautinės prekybos internete klausimui, ypač kai kainų lyginimo interneto svetainėse aiškiai nenurodoma svetainę valdančio prekybininko tapatybė;

12. dar kartą kartoja, kaip svarbu stiprinti už direktyvos taikymą atsakingų nacionalinių valdžios institucijų bendradarbiavimą, kad ši direktyva valstybėse narėse būtų visiškai taikoma ir tinkamai įgyvendinama; ragina Komisiją vykdyti savo įsipareigojimus ir iki 2014 m. pabaigos išsamiai išnagrinėti Reglamento dėl bendradarbiavimo vartotojų apsaugos srityje (BVAS reglamentas) taikymo sritį, jo veiksmingumą ir jame numatytos veiklos mechanizmus; šiomis aplinkybėmis palankiai vertina tai, kad Komisija neseniai pradėjo viešas konsultacijas dėl šio reglamento persvarstymo ir dėl galimybės, kad jos vyktų visomis ES kalbomis; ragina susijusias suinteresuotąsias šalis dalyvauti šiose konsultacijose;

13. pabrėžia vadinamosios pertvarkos, atliekamos vykdant BVAS reglamentą, naudą ir ragina Komisiją plėtoti ir stiprinti tokius veiksmus ir išplėsti jų taikymo sritį; primygtinai ragina Komisiją susisteminti surinktus duomenis, sudaryti su tokia pertvarka susijusių veiksmų, kurių ėmėsi Komisija ir valstybės narės, sąrašą ir paviešinti gautus rezultatus, atsižvelgiant į poreikį užtikrinti tam tikros neskelbtinos informacijos, kuri naudojama nacionalinio lygmens teismo proceso sistemoje, konfidencialumą; ragina Komisiją pranešti Europos Parlamentui apie gautus rezultatus ir, jei reikia, pasiūlyti papildomų priemonių vidaus rinkos veikimui gerinti;

14. pritaria tam, kad turėtų būti dedamos papildomos pastangos stiprinant Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos įgyvendinimą pažeidžiamų vartotojų požiūriu;

15. reiškia susirūpinimą dėl to, kad kai kurie veiklos vykdytojai klaidinamai naudoja vartotojų atsiliepimus ir interneto svetaines, kuriose lyginamos kainos, ir dėl su tuo susijusių interesų konfliktų; teigiamai vertina Komisijos sprendimą apsvarstyti, kaip tokiose platformose pateikiamą informaciją padaryti aiškesnę vartotojams;

2014 m. vasario 4 d., antradienis

16. ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti tinkamą Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos taikymą, ypač kai tai susiję su paslėpta internetine reklama socialinių tinklų, forumų ir tinklaraščių komentaruose, kuriuos tariamai skleidžia patys vartotojai, tačiau kurie iš tikrųjų yra reklaminio ar komercinio pobūdžio žinutės, tiesiogiai ar netiesiogiai kuriamos ar finansuojamos ekonominės veiklos vykdytojų; atkakliai tvirtina, kad tokia praktika kenkia vartotojų pasitikėjimui ir konkurencijos taisyklėms; ragina valstybes nares imtis reikiamų priemonių, kad tokia praktika toliau nebūtų taikoma, įskaitant informacines kampanijas, kuriomis būtų siekiama įspėti vartotojus apie šias paslėptas reklamos formas, arba sudaryti palankias sąlygas, kad forumuose būtų stebėtojai ar moderatoriai, kurie būtų specialiai apmokyti ir galėtų įspėti apie pavojus, susijusius su paslėpta reklama;

17. pabrėžia, kad, sparčiai plintant interneto reklamai, reikia sukurti tinkamus pažeidžiamų grupių, visų pirma vaikų, apsaugos ir reklamuotojų prieigos prie jų stebėsenos metodus;

18. apgailestauja dėl to, kad, nepaisant dabar galiojančio oro transporto bilietų kainas reglamentuojančio Europos Sąjungos teisės akto ir vykdant BVAS reglamentą 2007 m. atliktos lėktuvo bilietus parduodančių interneto svetainių pertvarkos, vartotojai ir toliau nukenčia dėl to, kad šioje srityje labai dažnai teikiama klaidinanti informacija, pvz., neišvengiami mokesčiai (papildomi kreditinių ir debetinių kortelių mokesčiai užsakant internetu) neįtraukiami į kainą; yra susirūpinęs tuo, kad vis daugiau vartotojų, perkančių bilietus internetu, pateikia skundų, nes jaučiasi nukentėję dėl vadinamosios „IP sekimo“ (angl. *„IP tracking“*) praktikos. Tai metodas, padedantis nustatyti, kiek kartų interneto vartotojas iš to paties IP adreso prisijungė prie svetainės, po to dirbtinai padidinantis kainą atsižvelgiant į susidomėjimą, kurį atskleidžia kitos panašios paieškos; ragina Komisiją ištirti, kaip dažnai ši praktika, dėl kurios atsiranda nesąžininga konkurencija ir kuri yra piktnaudžiavimas vartotojų asmens duomenims, yra taikoma, ir prireikus pasiūlyti tinkamą teisės aktą, kad būtų apsaugoti vartotojų interesai;

19. mano, kad už direktyvos nesilaikymą taikomos sankcijos visada turėtų būti didesnės už naudą, kuri gaunama vykdant nesąžiningą ar klaidinančią veiklą; primena valstybėms narėms, kad direktyvoje nustatyta, jog sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios; prašo Komisijos surinkti ir išnagrinėti duomenis apie valstybių narių taikomas sankcijas ir apie įgyvendinimo užtikrinimo sistemų veiksmingumą, visų pirma atsižvelgiant į vykdymo procedūrų sudėtingumą ir trukmę; ragina Komisiją teikti Europos Parlamentui šių tyrimų rezultatus;

20. palankiai vertina Komisijos dedamas pastangas padėti valstybėms narėms perkelti direktyvą į nacionalinę teisę ir ją taikyti;

21. palankiai vertina tai, kad Komisija įsteigė duomenų apie nacionalinės teisės aktų ir teismo praktikos, susijusios su nesąžininga komercine veikla, duomenų bazę, ir pripažįsta, kad tai yra naudinga papildomos informacijos suteikimo vartotojams priemonė; apgailestauja, kad joje skelbiama informacija yra tik anglų kalba; prašo Komisijos nuosekliai didinti skaičių kalbų, kuriomis būtų skelbiama informacija duomenų bazėje, ir didinti jos matomumą, ypač tarp ekonominės veikos vykdytojų; ragina Komisiją taip pat apsvarstyti papildomas priemones, kurias pasitelkus būtų galima didinti MVĮ informuotumą apie nesąžiningą komercinę veiklą;

22. pabrėžia Komisijos nustatytų gairių svarbą taikant direktyvą; palankiai vertina Komisijos ketinimą persvarstyti šį dokumentą iki 2014 m.; ragina Komisiją dirbti skaidriai ir per visą dokumento rengimo procesą vykdyti plataus masto konsultacijas su suinteresuotaisiais subjektais; ragina Komisiją ateityje reguliariai atnaujinti ir aiškinti šį dokumentą; ragina valstybes nares kuo labiau atsižvelgti į šias gaires ir keistis geriausia patirtimi, susijusia su jų įgyvendinimu; ragina Komisiją pateikti interpretavimo ir įgyvendinimo problemų, su kuriomis nuolat susidūrė nacionalinės institucijos ir suinteresuotieji subjektai, įgyvendindami direktyvos nuostatas, vertinimą, kad būtų galima nustatyti, kuriuos gairių aspektus reikia patobulinti;

23. pabrėžia, kad šioje direktyvoje nustatytas maksimalaus derinimo principas reiškia, jog nacionaliniuose teisės aktuose negali būti nustatyta griežtesnių nuostatų, nei numatyta šioje direktyvoje; pabrėžia, kad Teisingumo Teismas tą principą išaiškino kaip principą, kuriuo remiantis reikalaujama, jog susietus pardavimus ir kitą komercinę veiklą, kuriuos Teismas laiko nesąžininga komercine veikla ir kurie nėra įtraukti į I priede pateiktą juodąjį sąrašą, būtų galima uždrausti tik kiekvienu konkrečiu atveju; pabrėžia, kad, siekdama užtikrinti teisinį saugumą ir aukštą vartotojų apsaugos lygį, Komisija, atlikdama gairių persvarstymą, turėtų patikslinti, kokiais konkrečiais atvejais susieti pardavimai ir kitoks pardavimų skatinimas turėtų būti laikomi neteisėtais; ragina Komisiją apsvarstyti, ar būtų tikslinga pateikti pasiūlymą dėl naujo teisėkūros procedūra priimamo akto, skirto pardavimų skatinimui;

24. pabrėžia, kad neteisingų ekologiškumo teiginių naudojimas yra nesąžininga veikla, kuri vis labiau plinta; ragina Komisiją papildyti gairių skyrių, kuris skirtas šiai praktikai, kad ekonominės veiklos vykdytojams būtų galima patikslinti šios direktyvos taikymo nuostatas; taip pat ragina Komisiją išsiaiškinti, kokių iniciatyvų ji galėtų imtis, kad geriau apsaugotų vartotojus nuo tokios veiklos;

25. prašo Komisijos ir valstybių narių geriau informuoti įmones apie vartotojų teises siekiant, kad ekonominės veiklos vykdytojai labiau jas gerbtų;

26. primena, kad daugelis vartotojų nedrįsta reikalauti nuostolių atlyginimo, jeigu susijusi suma jiems atrodo nelabai didelė; pabrėžia būtinybę geriau informuoti vartotojus apie paramą, kurią jiems gali suteikti ir vartotojų asociacijos, ir Europos vartotojų centrai; pabrėžia vartotojų organizacijų svarbą didinant informuotumą nesąžiningos komercinės veiklos srityje (tai galėtų būti prevencinė priemonė) ir pabrėžia jų vaidmenį padedant nukentėjusiems nuo nesąžiningos veiklos asmenims, taip suteikiant vartotojams galimybę tinkamai pasinaudoti savo teisėmis; ragina vartotojų organizacijas nacionaliniu ir Europos lygmenimis derinti savo veiksmus, taip pat ragina derinti šiuos veiksmus su nacionalinėmis valdžios institucijomis ir Komisija;

27. pabrėžia, kaip svarbu, kad vartotojai galėtų pasinaudoti veiksmingomis, skubiomis ir nebrangiomis teisių gynimo priemonėmis; prašo valstybių narių šiuo klausimu visiškai įgyvendinti direktyvą dėl alternatyvių ginčų sprendimo būdų ir neteisminio ginčų sprendimo internetu;

28. pabrėžia kolektyvinių ieškinių mechanizmų svarbą vartotojams ir palankiai vertina neseniai Komisijos paskelbtą rekomendaciją C(2013)3539 ir jos komunikatą COM(2013)0401; pritaria, kad įgyvendinus horizontaliąją kolektyvinių ieškinių sistemą būtų išvengta nesuderintų konkrečiam sektorių skirtų ES iniciatyvų pavojaus; ragina valstybes nares laikytis Komisijos rekomendacijų dėl bendrųjų horizontaliųjų principų, kurių įgyvendinimas valstybėse narėse padėtų įvertinti, ar reikalingos papildomos teisėkūros priemonės, nustatymo, visų pirma taikytinų tarpvalstybiniams atvejams; pabrėžia, kad įvairiais požiūriais traktuojant kolektyvinius ieškinius neturi būti jokios ekonominės paskatos piktnaudžiauti kolektyviniais veiksmais ir kad toks požiūris turi apimti atitinkamas apsaugos priemones, kad būtų išvengta nepagrįstų ieškinių;

29. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.